

RAPORTUL de activitate al Comisiei de Evaluare a Procurorilor căt̄re Parlamentul Republicii Moldova

31 martie 2025

CUPRINS

1. Introducere.....	3
2. Componenta Comisiei și schimbările ce au avut loc.....	4
3. Finalizarea evaluărilor „pre-vetting” în temeiul Legii nr. 26/2022.....	5
4. Contestațiile candidaților care nu au promovat evaluarea.....	6
5. Modificări la Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei care reglementează evaluările în baza Legii nr. 252/2023	6
6. Demararea evaluărilor a 67 procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție în baza Legii nr. 252/2023	7
7. Primele rezultate ale evaluărilor procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție în baza Legii nr. 252/2023	7
8. Inițierea evaluării în privința Procurorului General Adjunct	8
9. Provocări privind completarea funcțiilor în Secretariat	9
10. Ianuarie 2025: Sistarea activității Comisiei în legătură cu suspendarea finanțării de către partenerul de dezvoltare	10

Raport către Parlamentul Republicii Moldova din partea Comisiei de Evaluare a Procurorilor

Prezentul raport este întocmit și prezentat Parlamentului de către Comisia de Evaluare a Procurorilor („Comisia”), conform prevederilor art. 5 alin. (3) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative („Legea nr. 252/2023”). Art. 5 alin. (3) din această lege prevede că „Comisiile de evaluare prezintă Parlamentului anual, până la data de 31 martie, un raport despre activitatea lor în anul precedent, care va fi publicat pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare.”

Introducere

În pofida provocărilor externe semnificative, Comisia și-a desfășurat misiunea pe parcursul anului trecut cu diligență și atenție. Comisia a finalizat evaluările tuturor candidaților pentru funcțiile de membri în organele de autoadministrare ale procurorilor, conform prevederilor Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Legea nr. 26/2022”). De asemenea, Comisia a inițiat evaluările tuturor procurorilor din Procuratura Anticorupție (în continuare „PA”) și a înregistrat progrese semnificative în evaluarea acestor subiecți.

Aceste realizări au fost obținute în fața unor obstacole majore. Pe parcursul existenței sale, Comisia a fost nevoită să funcționeze cu un personal minimal în cadrul Secretariatului său; numeroase posturi vacante au rămas neocupate. Mai mult decât atât, și cel mai grav, în ianuarie 2025, capacitatea Comisiei de a

desfășura procesul de evaluare, a fost practic blocată din cauza încetării subite a întregului sprijin oferit de partenerul de implementare din SUA - rezultat, la rândul său, al sistării complete a asistenței externe acordate Republicii Moldova de către guvernul SUA. Aceasta a implicat, printre altele, concedierea întregului personal al Secretariatului și anularea contractelor și a altor forme de sprijin pentru membrii internaționali. Deși Uniunea Europeană (în continuare „UE”) a intervenit recent pentru a oferi sprijin Comisiei, aceste acțiuni din partea partenerului de implementare din SUA au întârziat activitatea Comisiei cu câteva luni și, de fapt, au făcut ca aceasta să fie efectiv operațională doar timp de nouă din ultimele douăsprezece luni. Cu toate acestea, membrii Comisiei sunt profund angajați în finalizarea responsabilităților lor legale. Nu ne rămâne decât să sperăm că în viitor ne așteaptă zile mai bune.

Componența Comisiei și schimbările ce au avut loc

Componența nominală a Comisiei a fost aprobată de Parlamentul Republicii Moldova la 24 noiembrie 2023, în conformitate cu art. 6 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, care prevede că Comisia este formată din șase membri, numiți prin votul a 3/5 din deputații aleși; trei membri ai Comisiei, cetățeni ai Republicii Moldova, la propunerea fracțiunilor parlamentare, iar ceilalți trei membri ai Comisiei, propuși de partenerii de dezvoltare.

Parlamentul a aprobat inițial cinci membri ai Comisiei la 24 noiembrie 2023, trei internaționali și doi cetățeni ai Republicii Moldova. Cei trei membri internaționali aprobați la acea dată sunt: Christopher Lehmann, Irmantas Mikelionis și Saskia de Vries, și toți aceștia continuă să fie membri activi ai Comisiei. Cei doi membri ai Comisiei, cetățeni ai Republicii Moldova, aprobați la 24 noiembrie 2023 au fost Cornel Lebedinschi și Tatiana Răducanu. Ulterior, Parlamentul a aprobat numirea celui de-al treilea membru național, Nadejda

Hriptievschi, la 1 februarie 2024. Judecătoarea Răducanu a demisionat din funcția de membru al Comisiei la 15 mai 2024; ulterior, la 30 mai 2024, în calitate de membră națională a fost numită Virginia Moraru.

Christopher Lehmann exercită funcția de președinte al Comisiei, iar Virginia Moraru exercită funcția de vicepreședintă a Comisiei.

Finalizarea evaluărilor „pre-vetting” în conformitate cu Legea nr. 26/2022

Art. 22 alin. (13) din Legea nr. 252/2023 prevede că această Comisie va evalua candidații la funcții în Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor și Colegiul de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare „CSP”), conform procedurii și criteriilor reglementate de Legea nr. 26/2022 (proces cunoscut sub denumirea de „pre-vetting”). Comisia a încheiat evaluarea conform procedurii stabilite de Legea nr. 26/2022, a tuturor candidaților pentru colegiile din subordinea CSP la data de 27 decembrie 2024. CSP a prezentat Comisiei o listă ce cuprindea 32 candidați pentru evaluare. Din totalul acestora, 22 erau candidați la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor și 11 erau candidați la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea CSP (de menționat că numărul total de candidați reflectă faptul că unul dintre candidați a participat la concurs pentru ambele Colegii).

Acești candidați au fost evaluați, conform Legii nr. 26/2022, privind corespunderea cu criteriile de integritate financiară și etică. Cincisprezece dintre candidați au promovat evaluarea, ceea ce reprezintă o rată generală de promovare de 47%. Șaptesprezece dintre candidați nu au promovat evaluarea, reprezentând 53% dintre candidați. Decizia de nepromovare a evaluării are ca efect excluderea candidatului din concurs. Printre cele mai frecvente temeuri

de nepromovare s-au numărat: (1) nedepunerea declarației pentru ultimii cinci ani și a chestionarului privind integritatea etică, (2) încălcarea regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, (3) încălcarea Codului de etică al procurorilor sau a Convenției Europene a Drepturilor Omului, (4) dubiile cu privire la discrepanțele dintre cheltuieli și veniturile declarate și (5) dubiile privind veridicitatea prețului de achiziție declarat pentru diverse bunuri, inclusiv imobile și unități de transport.

Lista tuturor candidaților evaluați, împreună cu rezultatul evaluării pentru fiecare candidat/candidată, este disponibilă pe pagina web a Comisie. La fel, [înregistrările video ale audierilor](#), precum și [deciziile adoptate](#) sunt disponibile pe pagina web a Comisiei. Conform legii, deciziile pot fi publicate doar cu consimțământul candidatului/candidatei, astfel că, în unele cazuri, decizia Comisiei nu a fost făcută publică, la demersul candidatului/candidatei.

Contestațiile candidaților care nu au promovat evaluarea

Unsprezece dintre candidații care nu au promovat evaluarea, în conformitate cu prevederile Legii nr. 26/2022 au contestat deciziile Comisiei la Curtea Supremă de Justiție (în continuare „CSJ”), în temeiul dreptului lor prevăzut de art. 14 din Legea nr. 26/2022. Toate aceste contestații sunt în continuare pendinte la CSJ (una contestație este în proces de examinare, iar zece au fost examinate, și urmează pronunțarea deciziei de către instanța supremă). Comisia a fost reprezentată la CSJ de avocați.

Modificări la Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei care reglementează evaluările în baza Legii nr. 252/2023

Comisia a modificat Regulamentul său de organizare și funcționare care reglementează evaluările în baza Legii nr. 252/2023 doar o dată în cursul anului trecut, pe 20 iunie 2024; modificările au vizat termenele stabilite la art. 28 alin. (3), (4) și (6) din Regulament, referitoare la audierile în ședință publică. Modificările au avut scopul de a accelera procesul de audieri desfășurat de către Comisie. Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei este disponibil pe pagina web a acesteia.

Demararea evaluărilor a 67 de procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție în baza Legii nr. 252/2023

Legea nr. 252/2023 prevede evaluarea procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție (în continuare „PA”) în mod prioritar. În consecință, la 17 mai 2024, Comisia a solicitat, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, Consiliului Superior al Procurorilor prezentarea către Comisie a listei procurorilor din cadrul PA, cu datele lor de contact. După primirea numelor a 67 procurori din partea CSP, Comisia a inițiat la 24 mai 2024 evaluarea acestora conform Legii nr. 252/2023. La acea dată, Comisia a remis procurorilor din cadrul PA instrucțiuni privind completarea și depunerea în termen de 20 zile a declarației de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, care include o listă a persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, procuratură și în serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică.

După recepționarea declarațiilor și chestionarelor menționate, Comisia a început procesul de colectare a informațiilor suplimentare prin accesarea sistemelor informaționale de stat relevante și prin adresarea unor solicitări suplimentare către subiecții evaluării. Ulterior, Comisia a început analiza datelor colectate. Aceste procese sunt în desfășurare.

Primele rezultate ale evaluărilor procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție în baza Legii nr. 252/2023

Toți procurorii din cadrul PA ale căror nume au fost furnizate de CSP au depus declarațiile pentru ultimii cinci ani și chestionarele privind integritatea etică solicitate în termenul prevăzut, cu excepția a două cazuri. Un procuror s-a eschivat și continue să se eschiveze de la justiție, ceea ce a făcut imposibilă notificarea corespunzătoare a acestuia cu privire la inițierea evaluării cu solicitarea de a depune declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul privind integritatea etică. Aceasta chestiune rămâne pendinte. În cazul unui alt procuror dintre cei 67 vizați, în ciuda eforturilor extinse ale Comisiei de a comunica cu procurorul respectiv, acesta nu a depus la Comisie declarația pentru ultimii cinci ani și chestionarul privind integritatea etică. În consecință, și în conformitate cu art. 12 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 și art. 25 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare, Comisia a stabilit că nefurnizarea de către subiect a unei justificări rezonabile pentru refuzul său de a depune în termen declarația și chestionarul solicitate, a constituit temei pentru Comisie de a stabili că subiectul nu promovează evaluarea. Comisia a adoptat raportul de evaluare a respectivului subiect la 7 iulie 2024 și l-a remis către CSP, astfel cum prevede art. 17 alin. (5) și (6) din Legea nr. 252/2023. Raportul de evaluare al Comisiei a fost acceptat de CSP pe 1 august 2024. Ulterior, subiectul vizat a contestat decizia CSP la CSJ. În acest caz, la 13 februarie 2025 CSJ a pronunțat partea dispozitivă a deciziei, menținând decizia CSP, dar decizia motivată urmează să fie publicată.

Zece dintre cei 65 procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție au demisionat în termen de 20 zile de la primirea notificărilor Comisiei; astfel, conform prevederilor art. 3 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 252/2023, aceștia nu sunt subiecți ai evaluării. Dintre cei 55 procurori rămași, alți doi procurori deja au promovat evaluarea conform Legii nr. 26/2022, fapt care îi exclude din lista

subiecților evaluării conform Legii nr. 252/2023 (art. 3 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 252/2023).

În proces de evaluare mai sunt încă 53 procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție.

Inițierea evaluării în privința Procurorului General Adjunct

La data de 9 iulie 2024, Comisia a inițiat evaluarea în baza Legii nr. 252/2023 în privința lui Sergiu Russu, care a fost numit în funcția de Procuror General Adjunct. Domnului Russu a fost notificat despre inițierea evaluării în acea dată despre și i s-a solicitat să depună declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, precum și chestionarul privind integritatea etică. Comisia continuă evaluarea.

Provocări continue pentru completarea funcțiilor în Secretariatul Comisiei

Secretariatul Comisiei este format din analiști financiari și juridici și este esențial și indispensabil procesului de realizare a investigațiilor cu privire la aspecte etice și financiare pe care Comisia este responsabilă să le efectueze. Aceste investigații implică adesea revizuirea și analiza a mii de pagini de documente, inclusiv copii de pe extrase de conturi bancare, evidență financiară, acte de proprietate și dosare aferente procedurilor judiciare trecute și pendinte.

Cu regret, Secretariatul Comisiei nu a fost niciodată pe deplin completat, iar multe dintre funcțiile cheie rămân vacante până în prezent. În timp ce personalul Secretariatului Comisiei a început oficial activitatea la 1 decembrie

2023, inițial, Secretariatul a avut doar personal de bază, ceea ce a încetinit semnificativ procesul de analiză și evaluare a subiecților evaluării. De atunci, în colaborare cu partenerul american de dezvoltare, Comisia și-a continuat eforturile de recrutare și completare a personalului Secretariatului. Acest proces a fost unul dificil. Printre altele, procesul a implicat în mod obligatoriu verificarea tuturor candidaților (așa cum au fost selectați de partenerul de implementare) de către Centrul Național Anticorupție (în continuare „CNA”). De obicei, a durat câteva luni pentru ca CNA să finalizeze verificarea unui candidat, având în vedere capacitatea limitată a CNA de a accelera procesul de verificare. Mai mult, ar trebui menționat că, în majoritatea cazurilor, rapoartele operaționale ale CNA au ridicat preocupări legate de integritatea candidaților, suficient de serioase pentru a exclude persoanele din lista candidaților pentru angajare, creând astfel un obstacol suplimentar în completarea statelor de personal a Secretariatului.

Începând cu luna mai 2024, CNA a întrerupt procesul său continuu până în acel moment, de a partaja rapoartele operaționale direct cu partenerul american de implementare, care a acționat în calitate de parte contractantă pentru personalul Secretariatului în temeiul art. 9 alin. (2) din Legea nr. 252/2023. Partenerul american de implementare a susținut că nu poate continua procesul de recrutare fără a consulta rapoartele CNA. Insistența partenerului de implementare de a vedea rapoartele CNA vizate a dus efectiv la întreruperea, în luna mai 2024, a oricăror angajări suplimentare pentru a completa funcțiile vacante din Secretariat. Comisia a întreprins eforturi repetate pentru a ieși din acest impas, însă nu a reușit să ajungă la o soluție acceptabilă pentru partenerul de dezvoltare american. După cum s-a menționat, rezultatul a fost menținerea deficitului acut de personal în Secretariatul Comisiei, fenomen ce a continuat de la instituirea Comisiei. Acest fapt a afectat considerabil capacitatea Comisiei de a-și accelera activitatea. Sperăm că această situație va fi acum remediată prin eforturile noului partener de dezvoltare.

Ianuarie 2025: Suspendarea finanțării Comisiei de către partenerul de dezvoltare, suspendarea activității personalului și, corespunzător, întreruperea activității Comisiei

De la înființarea Comisiei, aceasta a fost susținută integral în activitățile sale de către „partenerul de dezvoltare” astfel cum este definit în art. 6 alin. (6) din Legea nr. 252/2023: „În sensul prezentei legi, prin parteneri de dezvoltare se înțeleg donatorii internaționali (organizațiile internaționale, misiunile diplomatice și reprezentanțele acestora din Republica Moldova) activi în domeniul reformei justiției și combaterii corupției în ultimii 2 ani (...).” Partenerul de dezvoltare inițial al Comisiei, încă de la instituirea acesteia, a fost Guvernul SUA, reprezentat de Ambasada SUA în Republica Moldova și partenerii săi de implementare, Consorțiul GSV, format din Dexis International și Zemitek, precum și Organizația Internațională de Drept pentru Dezvoltare („IDLO”).

La 24 ianuarie 2025, membrii Comisiei au fost informați subit de către reprezentanții partenerului de dezvoltare american și entitățile sale de implementare cu privire la sistarea și suspendarea imediată a întregului sprijin financiar și de altă natură acordat Comisiei de către Guvernul SUA. Printre altele, aceasta a însemnat că personalului Secretariatului i s-a solicitat de către implementatorii americani să înceteze imediat orice activitate în sprijinul misiunii Comisiei. La scurt timp după aceea, toți membrii Secretariatului, cu excepția a trei persoane, au fost suspendați din funcție oficial. Tot sprijinul logistic pentru Comisie a fost sistat, iar toate deplasările și remunerațiile pentru membrii internaționali ai Comisiei au fost anulate. De asemenea, orice comunicare directă cu Ambasada SUA și oricare reprezentanți oficiali ai Guvernului SUA a încetat de la 27 ianuarie 2025.

Aceste acțiuni au sistat efectiv toată activitatea de evaluare întreprinsă de Comisie, cu excepția problemelor urgente care puteau fi gestionate direct de către membrii Comisiei înșiși.

Așa cum s-a menționat mai sus, la sfârșitul lunii februarie 2025, Guvernul Republicii Moldova și UE au convenit ca UE să preia rolul de partener de dezvoltare pentru Comisie. Noul partener de implementare este organizația olandeză, Centrul pentru Cooperare Juridică Internațională (în continuare „CILC”), care este, de asemenea, partenerul de dezvoltare ce sprijină Comisia de evaluare a judecătorilor. La momentul redactării acestui raport, membrii Comisiei colaborează îndeaproape cu CILC pentru a reconstitui personalul Secretariatului, a angaja noi membri ai personalului și a asigura o tranziție uniformă a echipamentelor și programelor informatice ale Comisiei. Spre regret, în perioada elaborării acestui raport, și contrar eforturilor depuse de CILC, Guvernul Republicii Moldova și Comisie, Guvernul SUA a eșuat în facilitarea aspectelor cheie ale tranziției, astfel, unele aspecte ale tranziției încă sunt blocate. În consecință, s-a pierdut mult timp, iar activitatea Comisiei a fost grav afectată și întârziată de acțiunile Guvernului SUA.

Virginia MORARU

Vicepreședintă a Comisiei de Evaluare a Procurorilor